

Nederlandse Vereniging voor Audiologie

Najaarsvergadering 2006

Vrijdag 29 september 2006

De effectiviteit van vroege opsporing van taalontwikkelingsstoornissen op het consultatiebureau: schoolprestaties op 8-jarige leeftijd

Heleen van Agt¹, Hanneke de Ridder-Sluiters², Heleen van der Stege², L. Verhoeven³, H.J. de Koning¹
(¹Afd. Maatschappelijke Gezondheidszorg, Erasmus Medisch Centrum, Rotterdam, ²NSDSK, Amsterdam, ³Afd. Orthopedagogiek, Radboud Universiteit Nijmegen) hvdstege@nsdsk.nl

Achtergrond Een normaal verlopende taalontwikkeling is essentieel voor de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Niet op tijd ontdekte taalstoornissen waarbij behandeling noodzakelijk is kunnen leiden tot problemen op latere leeftijd, waaronder slechte schoolprestaties of gedragsproblemen. Er bestaan effectieve behandelingen voor verschillende onderliggende oorzaken van een taalontwikkelingsprobleem. Daarom is vroegtijdige opsporing van taalontwikkelingsstoornissen door middel van een effectief screeningsinstrument belangrijk.

Doelstelling Nagegaan wordt of het opsporen van taalontwikkelingsstoornissen op 2-jarige leeftijd door middel van het VTO-taal signaleringsinstrument en een daaraan gekoppeld traject van multidisciplinaire diagnostiek effectief is.

Methoden Het betreft een gerandomiseerd onderzoek onder ruim 10.000 peuters die in zorg waren bij consultatiebureaus in 6 regio's in Nederland. Consultatiebureau artsen werden willekeurig verdeeld in studieartsen die de specifieke screening aanboden, en een controlegroep, waarin de taalontwikkeling van de kinderen op de gangbare manier werd gevolgd. De belangrijkste uitkomstmaten waren schoolvoortgang en taalvaardigheid op 8-jarige leeftijd, gemeten aan de hand van: type onderwijs (speciaal of regulier onderwijs), doublures, en uitslagen van een aantal Cito-toetsen voor mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid. Hiervoor werden schriftelijke vragenlijsten naar de ouders en de leerkrachten gestuurd.

Resultaten In totaal gaven de ouders van 6051 kinderen toestemming om de school te benaderen. De ouders van 4735 kinderen vulden de vragenlijst in en de leerkrachten van 4771 kinderen vulden de vragenlijst in en/of leverden de scores op de gevraagde Cito-toetsen. Op 8-jarige leeftijd bleek 3,3% van de kinderen op het speciaal onderwijs te zitten. Er waren significant minder kinderen op het speciaal onderwijs in de interventiegroep (2,7%) dan in de controlegroep (4,1%) ($P=0,003$). Het percentage doublures vanwege taalproblemen was in de interventiegroep hoger (6,1%) dan in de controlegroep (4,1%) ($P=0,035$). Het percentage kinderen met het laagste niveau voor mondelinge taalvaardigheid was kleiner bij de gescreende kinderen dan bij de niet gescreende kinderen (7 % versus 12%) ($P=0,000$).

Conclusies Vroegtijdige opsporing van taalontwikkelingsstoornissen op peuterleeftijd door middel van het VTO-taal signaleringsinstrument is geassocieerd met een reductie in de verwijzing naar het speciaal onderwijs van 30%, en heeft als gevolg, dat kinderen op schoolleeftijd minder problemen met mondelinge taalvaardigheid hebben. Implementatie van deze screening op landelijke schaal zou kunnen worden aanbevolen.